

ואלו נדרים פרק אער עשר נדרים

ה א ב מיי פ"ב מהלכו
נדרים ה' [7] ה סמנ
לפון רמב טו"ע י"ד
סמן רלג טעף נט:

(א) [ע' מוספות פסוקות
על. ד"ה ר' יוסף,
(ב) [פס:] א ג"ה וכן
מתקין לעיל היכא דליכא
עינוי נפש בתנאי אין מיפר
לה.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואלא
(ב) רש"י ד"ה ואלא
(ג) ד"ה ואלא וכן
נדרה בנתיב וד' וכן
וכו' לניול אדרהיבא
ליכא עיני נפש: (א) ד"ה
למינו וכו' וכתבתי עובדת
עובדת על הנדר וכו'
דאי אפשר וכו' עיני נפש
הואיל וניול לא הו
עניו נפש ל' יוסף אמאי
קסבי לה כלשון נדר
עניו נפש נשמת וכו'
הוא לה נמשל: (ב) ויהי
אלה לעולם וכו' ומתניין
הכא בהכי עסקין וכו'
רש"י ע"ה עלה דליכא אלא
ניול וכו' למיני תנאי זה
אין בו עיניו נפש כיון
דקאמר ל' יוסף דניול
רש"י וכו' כלשון נדר
והיינו וכו' לאוקמה נמי
בתירוץ זה האמרה הכי
קונס פירות וכו' דשקב
להאי אוקמה ואיירי
בהנהגה כ"ל:

פירוש הרא"ש

אלא דאמרה הנאת
רשיצה עלי לעולם
אם ארחץ. וכו' השתא
דחיה על עניו ופטע
אחת יוכלו לרחוץ בחיבור
ומאן והלאה תאמר כרחיזה
לעולם הלבך מפר לה
לאלתר לרצון דלמי לקמן
דבעל מפר אע"פ שלא
חל הנדר וכו' נמן דאמר
אית מפר עד שחול הנדר
תרחץ ותאמר אח"כ יפר
לה וכו' יוסף סבר אפ"ר
דלא יחנה לעניו ולא הו
דמניעת רחיה לא הו
עניו נפש: אי הכי ליתני
ר' יוסף אומר תנאי זה
אין בו עניו נפש. והו
משמע הא לרצון איכא עניו
נפש בתנאי ומש"ה מפר
ומגלה את הכי משמע
לרצון אפ"ר ליכא עניו
נפש בתנאי כיון דנדר
איכא עניו נפש מני מפר
וקאמר ליה ר' יוסף נדר
נמי ליכא עניו נפש דרחיזה
לא תשיב עניו א' ואלמי

(ח) אלא דאמרה קונס הנאת רחיה עלי אם ארחץ. פעם אחת שיאסרו
לה לעולם כל הנאת רחיה כגון כחול ופירכוס וסיכה שהן כרכי
רחיזה ואף רחיה עצמה: ואהכי מיפר דהיינו מעביד כו'. דקסברי
רבנן דרחיזה היינו עניו נפש: ור"י סבר. אפשר בלא רחיה ולניול
דרחיזה לא חיישין ואהכי קאמר
לדון אלו נדרים עניו נפש: אי הכי.
הואיל דאוקמת (ט) נדרה ברחיזה
לרבי יוסף דלא חייש לניול דרחיזה
דליכא עניו נפש: וליניו נפש ר' יוסף
אומר תנאי זה אין בו עניו נפש. דהא
כל הנדר הזה אינו אלא על תנאי
(א) בתנאי שעובדת עובדת על הנדר
דאי אפשר בשום ענין להיות בו עניו
נפש (הואיל) דניול הוא לה ולא הו
עניו נפש ל' יוסף ואמאי קנסבי לה
כלשון עניו נפש דקאמר אין אלו נדרים
עניו נפש מכלל ל' יוסף סבר איכא
עניו נפש בשאר נדרה כמקצת: אלא. לעולם לרבי יוסף רחיה נמי
הוה עניו נפש ומתניין דהכא (י) בזהו עסקין כגון דאמרה אם
ארחץ היום דהיינו טעמא דרבי יוסף דאמר אין אלו נדרים עניו נפש
דאפשר דלא אחיז לרבי יוסף דאמר אין אלו נדרים עניו נפש
הנאת רחיה עלה וליכא אלא ניול דיומיה דמכאן ואילך רחיה כל
אימת דבעי. והשתא ליכא למיפרך ל' יוסף ליתני תנאי זה דקאמר
ל' יוסף ניול רחיה לזמן מרובה הוה נדרים עניו נפש ואהכי קאמי
כלשון הנדר והיינו טעמא דלא פריך הכא כדפרכינן לעיל ל' יוסף
דלמא רחיה היום ומתסרה הנאת רחיה עלה דר' יוסף חייש
לניול מרובה משום דהשתא לא אמרה אלא אם ארחץ קסבי ואיכא
למיחש דלמא רחיה אכל הכא דאמרה היום ותו לא ליכא למיחש
דלמא רחיה בזהו היום. והוא הדין דאפשר לאוקמה נמי דאמרה
הכי בתירוץ זה קונס פירות עולם עלי אם ארחץ היום אלא משום
דשקב להאי ואיירי בהנאת רחיה מוקים זה נמי בהנאת רחיה:

שנית
מיפר אע"פ שלא חל הנדר האמאי לא התם אחתי לית לה לא כער נפש
דדידה קאי להנלל מעניו נפש דלמא מרגש לה בעלה אכל רחיה דלמא
נפש בדידה קאי: אי הכי ליניו נפש ר' יוסף אומר תנאי זה אין בו
משמע דמשום שאין הנדר עניו נפש לא יפר אכל אי נדרה מידי דאית
עולם לא יפר וכדאמרינן בריש סוגיין למה לה הפרה לא תרחץ ולא
היום. דלמא קמא ניול דחד יומא שמיא ניול ומש"ה יפר דהיינו מעביד
יפר דמי מוקמה נפשה חד יומא ברחיזה ותו לא מתסרה בה. וליכא
עניו נפש משום דאי הוה מני הכי הוה משמע עניו נפש הוא דלא הו
דהיא וניול דחד יומא ל' יוסף אפילו מדברים שבינו לזנייה לא הו
אלא אינוול דחד יומא אכל לעולם מודי ביה דהו עניו נפש. וליכא
יש בו דמקשינן בריש מעמתיין. תיך הרב ר' אליעזר דלמא דר' יוסף
לא שמיא ניול ולא חש תנא לאשמועי' בדידה מידי אלא גדולה מזו
נפש כלל. ולפירושו של הרב ר' יונה ז"ל אחי ליה שפיר עפי דבניול
דלעולם פליג דאין אלו נדרים עניו נפש מיהו דברים שבינו לזנייה
יומא אפילו דברים שבינו לזנייה נמי לא הוה וכו'. וסוגיין לקמן נמי
דר' יוסף אדר' יוסף מנדקאמר [ע"ב] דכבישתם קודמת אלמא דס"ל
שנית

ואלא דאמרה הנאת רחיה עלי לעולם אם ארחץ. וכיון דקאמרה
הכי רחיה ראשונה שריא לה אכל מההיא רחיה וליכא מתסרה
ברחיזה לעולם: לא תרחץ אית לה ניול. דס"ל השתא דברחיזה
איכא עניו נפש. וכי תימא אי הכי אמאי נקט תנא דתליא נדרה בלא
לימני קונס רחיה עלי איכא למימר
דברותא אשמעינן לתנא קמא דאע"ג
דרחיזה קמייתא שריא לה אפילו הכי
יפר מהשתא: ורבי יוסף סבר אפשר
דלא רחיה ולניול לא חיישין. דס"ל
לרבי יוסף דברחיזה לעולם ליכא עניו
נפש. והקשה הרב ר' יונה דמשמע
ודאי דסוגיין אחיז דלא כרבי נתן
דס"ל דאין הבעל מפר אלא אי"כ חל
הנדר אלא כרצון דפליגי בשליה
פירקין (ג) בטולה אני מן היהודים אם
משמטו דרבי נתן אמר לא יפר וכו"א
יפר דאי כר' נתן התם נמי יומא הכי
תעביד תשמיש מתסרה הנאת שמיש עלה לא תשמיש הוה להו דברים
שבינו לזנייה כדאמרינן הכא אלא ודאי סוגיין דהכא דלא כר' נתן
וכיון שכן מאי קמקשה בריש סוגיין למה לה הפרה לא תרחץ ולא
ליחסרו פירות עולם עלה דהא לרצון מפר אע"פ שלא חל הנדר
ו"ל דאין הכי נמי דתנא דמתניין כרצון ס"ל אלא מיהו כי אמרי
רבנן דמפר אע"פ שלא חל הנדר ה"מ היכא שאי אפשר לה להנלל
אפ"ר כי מזדהרא בתנאה מעניו נפש או מדברים שבינו לזנייה כגון
נטולה אני מן היהודים אם משמטו שאינה יכולה לניול מדברים
שבינו לזנייה אי נמי כגון שמתא נחלה דצבר שהיא עשויה לעבור
עליו כגון שאני נהיית לך אם עושה אני על פי אבא או ע"פ צדיק [לקמן פג].
דטריחא לה מילתא להזר שאל לעשות על פיהם אכל היכא שמתא
נדרה דצבר שאינו לא מעניו נפש ולא מדברים שבינו לזנייה והוא
דבר שאפשר לה לעמוד בו כרחיזה דקס"ד בריש סוגיין דלית בה עניו
בכי האי גוונא אפ"ר לרצון לא יפר. ואי קשיא דהא תניא לקמן [פג]. אשת
שאלתה הריני נזירה לכשאחרגם ר"ע אומר יפר משום דס"ל דבעל
אית עניו נפש ולית בה צנייה לזנייה לאו קושיא אלא דהתם לאו
דדידה קאי להנלל מעניו נפש דלמא מרגש לה בעלה אכל רחיה דלמא
נפש בדידה קאי: אי הכי ליניו נפש ר' יוסף אומר תנאי זה אין בו
משמע דמשום שאין הנדר עניו נפש לא יפר אכל אי נדרה מידי דאית
עולם לא יפר וכדאמרינן בריש סוגיין למה לה הפרה לא תרחץ ולא
היום. דלמא קמא ניול דחד יומא שמיא ניול ומש"ה יפר דהיינו מעביד
יפר דמי מוקמה נפשה חד יומא ברחיזה ותו לא מתסרה בה. וליכא
עניו נפש משום דאי הוה מני הכי הוה משמע עניו נפש הוא דלא הו
דהיא וניול דחד יומא ל' יוסף אפילו מדברים שבינו לזנייה לא הו
אלא אינוול דחד יומא אכל לעולם מודי ביה דהו עניו נפש. וליכא
יש בו דמקשינן בריש מעמתיין. תיך הרב ר' אליעזר דלמא דר' יוסף
לא שמיא ניול ולא חש תנא לאשמועי' בדידה מידי אלא גדולה מזו
נפש כלל. ולפירושו של הרב ר' יונה ז"ל אחי ליה שפיר עפי דבניול
דלעולם פליג דאין אלו נדרים עניו נפש מיהו דברים שבינו לזנייה
יומא אפילו דברים שבינו לזנייה נמי לא הוה וכו'. וסוגיין לקמן נמי
דר' יוסף אדר' יוסף מנדקאמר [ע"ב] דכבישתם קודמת אלמא דס"ל
שנית

שנית
מיפר אע"פ שלא חל הנדר האמאי לא התם אחתי לית לה לא כער נפש
דדידה קאי להנלל מעניו נפש דלמא מרגש לה בעלה אכל רחיה דלמא
נפש בדידה קאי: אי הכי ליניו נפש ר' יוסף אומר תנאי זה אין בו
משמע דמשום שאין הנדר עניו נפש לא יפר אכל אי נדרה מידי דאית
עולם לא יפר וכדאמרינן בריש סוגיין למה לה הפרה לא תרחץ ולא
היום. דלמא קמא ניול דחד יומא שמיא ניול ומש"ה יפר דהיינו מעביד
יפר דמי מוקמה נפשה חד יומא ברחיזה ותו לא מתסרה בה. וליכא
עניו נפש משום דאי הוה מני הכי הוה משמע עניו נפש הוא דלא הו
דהיא וניול דחד יומא ל' יוסף אפילו מדברים שבינו לזנייה לא הו
אלא אינוול דחד יומא אכל לעולם מודי ביה דהו עניו נפש. וליכא
יש בו דמקשינן בריש מעמתיין. תיך הרב ר' אליעזר דלמא דר' יוסף
לא שמיא ניול ולא חש תנא לאשמועי' בדידה מידי אלא גדולה מזו
נפש כלל. ולפירושו של הרב ר' יונה ז"ל אחי ליה שפיר עפי דבניול
דלעולם פליג דאין אלו נדרים עניו נפש מיהו דברים שבינו לזנייה
יומא אפילו דברים שבינו לזנייה נמי לא הוה וכו'. וסוגיין לקמן נמי
דר' יוסף אדר' יוסף מנדקאמר [ע"ב] דכבישתם קודמת אלמא דס"ל
שנית

שנית
מיפר אע"פ שלא חל הנדר האמאי לא התם אחתי לית לה לא כער נפש
דדידה קאי להנלל מעניו נפש דלמא מרגש לה בעלה אכל רחיה דלמא
נפש בדידה קאי: אי הכי ליניו נפש ר' יוסף אומר תנאי זה אין בו
משמע דמשום שאין הנדר עניו נפש לא יפר אכל אי נדרה מידי דאית
עולם לא יפר וכדאמרינן בריש סוגיין למה לה הפרה לא תרחץ ולא
היום. דלמא קמא ניול דחד יומא שמיא ניול ומש"ה יפר דהיינו מעביד
יפר דמי מוקמה נפשה חד יומא ברחיזה ותו לא מתסרה בה. וליכא
עניו נפש משום דאי הוה מני הכי הוה משמע עניו נפש הוא דלא הו
דהיא וניול דחד יומא ל' יוסף אפילו מדברים שבינו לזנייה לא הו
אלא אינוול דחד יומא אכל לעולם מודי ביה דהו עניו נפש. וליכא
יש בו דמקשינן בריש מעמתיין. תיך הרב ר' אליעזר דלמא דר' יוסף
לא שמיא ניול ולא חש תנא לאשמועי' בדידה מידי אלא גדולה מזו
נפש כלל. ולפירושו של הרב ר' יונה ז"ל אחי ליה שפיר עפי דבניול
דלעולם פליג דאין אלו נדרים עניו נפש מיהו דברים שבינו לזנייה
יומא אפילו דברים שבינו לזנייה נמי לא הוה וכו'. וסוגיין לקמן נמי
דר' יוסף אדר' יוסף מנדקאמר [ע"ב] דכבישתם קודמת אלמא דס"ל
שנית

שנית
מיפר אע"פ שלא חל הנדר האמאי לא התם אחתי לית לה לא כער נפש
דדידה קאי להנלל מעניו נפש דלמא מרגש לה בעלה אכל רחיה דלמא
נפש בדידה קאי: אי הכי ליניו נפש ר' יוסף אומר תנאי זה אין בו
משמע דמשום שאין הנדר עניו נפש לא יפר אכל אי נדרה מידי דאית
עולם לא יפר וכדאמרינן בריש סוגיין למה לה הפרה לא תרחץ ולא
היום. דלמא קמא ניול דחד יומא שמיא ניול ומש"ה יפר דהיינו מעביד
יפר דמי מוקמה נפשה חד יומא ברחיזה ותו לא מתסרה בה. וליכא
עניו נפש משום דאי הוה מני הכי הוה משמע עניו נפש הוא דלא הו
דהיא וניול דחד יומא ל' יוסף אפילו מדברים שבינו לזנייה לא הו
אלא אינוול דחד יומא אכל לעולם מודי ביה דהו עניו נפש. וליכא
יש בו דמקשינן בריש מעמתיין. תיך הרב ר' אליעזר דלמא דר' יוסף
לא שמיא ניול ולא חש תנא לאשמועי' בדידה מידי אלא גדולה מזו
נפש כלל. ולפירושו של הרב ר' יונה ז"ל אחי ליה שפיר עפי דבניול
דלעולם פליג דאין אלו נדרים עניו נפש מיהו דברים שבינו לזנייה
יומא אפילו דברים שבינו לזנייה נמי לא הוה וכו'. וסוגיין לקמן נמי
דר' יוסף אדר' יוסף מנדקאמר [ע"ב] דכבישתם קודמת אלמא דס"ל
שנית

תוספות

אלא דאמרה הנאת
רשיצה עלי לעולם
אם ארחץ. וכו' השתא
דחיה על עניו ופטע
אחת יוכלו לרחוץ בחיבור
ומאן והלאה תאמר כרחיזה
לעולם הלבך מפר לה
לאלתר לרצון דלמי לקמן
דבעל מפר אע"פ שלא
חל הנדר וכו' נמן דאמר
אית מפר עד שחול הנדר
תרחץ ותאמר אח"כ יפר
לה וכו' יוסף סבר אפ"ר
דלא יחנה לעניו ולא הו
דמניעת רחיה לא הו
עניו נפש: אי הכי ליתני
ר' יוסף אומר תנאי זה
אין בו עניו נפש. והו
משמע הא לרצון איכא עניו
נפש בתנאי ומש"ה מפר
ומגלה את הכי משמע
לרצון אפ"ר ליכא עניו
נפש בתנאי כיון דנדר
איכא עניו נפש מני מפר
וקאמר ליה ר' יוסף נדר
נמי ליכא עניו נפש דרחיזה
לא תשיב עניו א' ואלמי